

Dagthema: De meeste mensen deugen. Wij ook?

Overweging 22 september – Bert van der Meer

“... Het slechte maakt meer indruk,
maar het goede is met meer.
Naast die ene zeurpiet in de bus zitten tientallen mensen
die er het beste van maken
als we toch een tijd met elkaar moeten doorbrengen ...”

Eerste lezing uit Genesis 1: 1-5, 14-19

Tweede lezing uit ‘Het verhaal gaat’ – En God sprak

Derde lezing uit: ‘Demeeste mensen deugen’ - Realisme en cynisme

Openingsgebed

Aan het begin van deze viering
mogen wij ons herinneren de belofte die
Jezus deed:

Waar mensen in mijn naam bijeen zijn,
daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier met velen bijeengekomen
om de nabijheid te zoeken
van de Eeuwige
en van elkaar.

Mogen wij deze ochtend
de Onnoembare ervaren

Openingslied

Huib Oosterhuis / Antoine Oomen

1.koor 2.allen

Wek mijn zachtheid weer.

Geef mij terug de ogen van een kind.

Dat ik zie wat is.

En mij toevertrouw.

En het licht niet haat.

Welkom en inleiding

De aanleiding voor het thema van vandaag is dit boek: “De meeste mensen deugen” van Rutger Bregman. Het is een kloek en heel boeiend boek; ik las het in 1,5 week uit. Rutger Bregman is historicus en schrijft voor De Correspondent. De Correspondent is een online platform, vergelijkbaar met een Magazine, waarin het vooral om achtergronden gaat. In

tegenstelling tot het nieuws, waar het vaak gaat over triviale feiten over wereldleiders en bekende mensen en de media elkaar na-papegaaien in een zucht naar hogere sensatie. Want dat levert kijkers op en daarmee word je groter, beroemder en rijker.

Bij de Correspondent gaat het erom na te gaan waarom de dingen gebeuren. Echt. Daarvoor baseren ze zich op betrouwbare bronnen die ze vermelden. En, dat is het mooie aan internet, die je dus ook kunt nalezen via de link die in het artikel staat. Met bronvermelding dus.

Toetsbare en gedegen journalistiek dus. En er is veel ruimte om als lezer wat toe te voegen. Ik lees daar sinds een jaar of 5 graag artikelen. Rutger Bregman viel op door zijn ambitie om 'waarheden' te out onkrachten en te weerleggen.

Zo schreef hij een boek "gratis geld voor iedereen". Dat is een pleidooi voor een basisinkomen. Hij ontkracht daarin de mythe dat mensen lui zijn er alleen met straf en beloning in geld in beweging te krijgen zijn. Het boek is in het Engels vertaald en in 32 landen uitgebracht. Het is een internationale bestseller.

Ik heb me afgevraagd hoe ik dat hier in De Duif zou mannen brengen en ik kwam uit bij Genesis, hoe we zijn geschapen. Daar lezen we dus straks ook uit.

In de overweging maak ik de verbinding tussen Genesis en hoe mensen deugen. En natuurlijk heb ik me ook afgevraagd of ik die boodschap in mijn eigen leven herken. En wat wij daarvan kunnen leren.

Ik kijk daar nu al naar uit!. Ik wil wil je wel even waarschuwen. Het kan namelijk wel eens koud worden aan het begin van de overweging, want ik ga het op deze mooie nazomer dag hebben meer sneeuw, veel sneeuw. Maar ik beloof je: daarna wordt het weer warm en dat houdt niet meer op.

Eerste Lezing – Genesis 1: 1-5, 14-19

In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

(...)

God zei: 'Er moeten lichten aan het hemelgewelf komen om de dag te scheiden van de nacht. Ze moeten de seizoenen aangeven en de dagen en de jaren, en ze moeten dienen als lampen aan het hemelgewelf, om licht te geven op de aarde.' En zo gebeurde het. God maakte de twee grote lichten, het grootste om over de dag te heersen, het kleinere om over de nacht te heersen, en ook de sterren. Hij plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde, om te heersen over de dag en de nacht en om het licht te scheiden van de duisternis. En God zag dat het goed was. Het werd avond en het werd morgen. De vierde dag.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Nooit hoorden wij
andere stemmen dan de onze.
Nooit waren er handen die doen
wat handen niet kunnen.
Nooit andere
goddelozer mensen dan wij.

pag. 2

Maar er was daglicht,
alle dagen, wat ook gebeurde,
alsof wij liepen
over een onzichtbaar weefsel,
boven de afgrond gespannen,
dat niet scheurde.

Nooit werd iemand
weggetild uit de tijd.
Maar soms even
wordt lijden opgeschort
of dragen mensen het samen.
Zo zouden wij moeten leven.

Tweede lezing: En God sprak

De Zon en de Maan, de goden waar Babylon voor buigt, zijn zij niet de machte die 's-mensen karakter, hun lot en levensloop bepalen? Staat niet alles in de sterren geschreven? Geloof het maar niet, roept Israëls priester. Niks goden. Hij noemt de zon en de maan niet eens bij name, wat hem betreft mogen zij geen naam hebben. Het zijn alleen maar lantarens, lampen, goed voor warmte en licht en goed voor de kalender. Lichtjes. Mooie en nuttige lichtjes, meer niet.

Dapper priestertje. Hij ontgoddelijkt de kosmos. Hij geeft geen college over het ontstaan van de wereld. Hij belijdt wat hij gelooft: achter deze wereld, boven deze wereld staat God. De Eeuwige is onze bondgenoot. Hij zorgde voor licht om te leven, ruimte om te ademen, een bewoonbare aarde. De chaos, de dood, het donker, de wildernis, van meet af aan heeft God ertegen gestreden en hij zal ertegen blijven strijden en alles sal reg kom. Wees niet bang. De aarde is woonland, de zee is vaarwater, de hemellichamen zijn werklampjes en de duisternis is rusttijd. God heeft het de mensen gegeven, als zijn bondgenoot.

Uit: Het verhaal gaat, Nico ter Linden, Uitgeverij Balans 1996, p16

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
In mijn letters staat geschreven
dat alleen de geest doet leven.
Licht en adem is de geest.
Daarom ben ik neergeschreven:
dat je zonder angst zult leven
wat je leest.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Wou je leven met zovelen,
hier op aarde, moet je delen:
licht en adem, geld en goed.
Wie maar leeft om meer te krijgen
die zal sterven aan zijn eigen
overvloed.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.
Mozes heeft de weg gewezen,
hoor de woorden der profeten:
licht en adem zal er zijn.
Als je mens wordt zoals Jezus.
Liefde als een mens aanwezig,
wijn van liefde, brood des levens, zoals hij.

Boek, jij bent geleefd,
zeg ons hoe te leven.-
Niemand weet hoe jij moet leven,
nergens staat het opgeschreven,
liefde tegen liefdespijn,
vriendschap tegen duizend vrezen,
zoet dat bitter kan genezen,
mens voor mensen, recht en vrede,
licht en adem, heel veel leven,
mag je zijn.

Vrouw, waar is je broer?
mens, waar is je zusje?
't Meeste van een mensenleven
wordt het minste opgeschreven:
hoe zij trouw zijn aan elkaar.
Lijden, sterven, liefde leren,
zouden wij dat ook proberen,
werd het waar.

Derde lezing: Realisme en cynisme

Wie het opneemt voor de mens (...) zal om de haverklap worden bespot en beschimpt. Je zou naïef zijn. Onnozel. Iedere zwakke plek in je betoog zal genadeloos worden blootgelegd. Wat dat betreft is het makkelijker om een cynicus te zijn. De pessimistische geleerde, die in zijn leunstoel oreert over het menselijk tekort, kan voorspellen wat hij wil. Als zijn profetieën niet uitkomen, kan hij zijn gelijk immers alsnog claimen. Want wie weet gaat het in de toekomst wel mis? En misschien hebben zijn wijze woorden ons voor erger behoed? De doemprofeet klinkt o zo diepzinnig, wat hij ook roept.

De redenen voor hoop zijn daarentegen altijd voorlopig. Er is nóg niets misgegaan. Je bent nóg niet bedrogen. Een idealist kan zijn leven lang gelijk hebben, maar toch als naïef worden weggezet. Met dit boek wil ik daar verandering in brengen. Wat nu onredelijk, onrealistisch en onhaalbaar lijkt, kan straks de normaalste zaak van de wereld zijn. Het is tijd voor een nieuw mensbeeld. Het is tijd voor een nieuw realisme.

Uit: De meeste mensen deugen, Rutger Bregman, De Correspondent 2019, p40

Overweging

Het was een dinsdag begin maart 2005. Het was al dagen aan het sneeuwen. De hele dag sneeuwde het en op internet, toen nog een schim van wat het nu is, waren de nieuws-sites al uren onbereikbaar. Ik was rond half acht nog aan het werk op een kantoor dichtbij Sloterdijk toen mijn telefoon ging.

Marian, mijn vrouw: “Jij komt niet meer thuis vanavond”.

“Hoezo, zei ik? De bussen rijden toch nog? We hebben stoere buschauffeurs, die komen wel door de sneeuw heen”.

“Alle bussen van EBS zijn net van de weg gehaald. Je moet even wat regelen voor vanavond”. Pfff, daar had ik niet op gerekend. Niet meer thuis kunnen komen.

Ik belde vrienden die in de stad woonden en deed hen een bijzonder verzoek om daar te mogen slapen. Dat was natuurlijk meteen goed. Met de metro – de enige manier van transport die nog reed – ging ik naar hun huis. Ik weet nog dat ik uit de metro kwam. Wibautstraat. Het was helemaal stil, omdat er geen verkeer was. En er 30 cm sneeuw lag dat al het geluid absorbeerde. Ik stond even te kijken toen ik uit de metro bovenkwam. Een vrouw vroeg me “waar moet u heen” en ik draaide me om in verbazing, want in een grote stad is het toch “ieder voor zich?”. Ik vertelde waar ik heen moest en de vrouw zei “ik loop wel even met u mee”.

Nog even de straat op

Toen ik gegeten had bij mijn vrienden gingen we nog even de straat op, want daar liep... iedereen! De sneeuw weerkaatste het licht van de straatlantaarns en het was een merkwaardig lichte avond. Mensen spraken elkaar aan, er was een uitgelaten sfeer, het was net of er met de sneeuw een golf van gezelligheid door de buurt was gegaan.

In de jaren daarna hoopte ik steeds op sneeuw. Niet alleen omdat ik houd van de sneeuw, maar ook omdat ik hou van de sfeer waarin we écht met elkaar opgescheept zitten in bus of trein, een stuk opener zijn dan normaal. Elke keer opnieuw. Natuurlijk, er is vaak iemand die niet kan laten om zich te ergeren aan het weer, de NS, de bus, en dat de dienstregeling niet wordt nagevolgd, maar de meeste mensen... die maken er het beste van, reiken elkaar de hand, delen eten en praten met elkaar.

Ik denk dat mensen écht zo zijn. En vond het dan ook niet zo'n revolutie om in dit boek “de meeste mensen deugen” te lezen dat mensen geneigd zijn tot het goede. Ik wist dat ergens wel. Alleen: in het gewone leven, zo wist ik als econoom en zo ben ik ook ‘opgevoed’, dat mensen opportunistisch en egoïstisch zijn. Maar ik voelde me daar steeds minder bij op mijn gemak. Mijn werk is financieel advies geven aan bedrijven en bij één klant moest een systeem worden opgezet voor het controleren van declaraties.

Graaibak

Wat weet je van declaraties: dat is dé graaibak van, met name, hooggeplaatste mensen, toch? Iedereen declareert teveel, zeker politici. Tenminste: dat is wat in de kranten staat. En dat is ook hoe de systemen normaal zijn ingericht: heel veel regels, gedetailleerde controles, erop gericht om die fraudeur te ontmaskeren. Dat we daarin ook het vertrouwen dat we in de declarant hebben volledig aan de kant zetten, dat nemen we op de koop toe.

Maar wat nou als zo'n systeem eigenlijk de oorzaak is van de fraude? Dat als je mensen in onredelijk bureaucratische systemen laat declareren, dat mensen daar opstandig van worden, niet meer zelf nadenken en verantwoordelijkheid nemen, maar kijken waar ze mee weggomen?

Ik besloot om het bij mijn klant anders te doen. Het is een jong bedrijf met een platte structuur en collegiale omgang. Een klassiek systeem van goedkeuren zou daar ook niet passen. Ik heb de goedkeurders van de declaraties aangegeven: je gaat er vanuit dat elke declaratie goed is. Je vertrouwt je medewerker. En verder: bijzondere hoge of exotische kosten vragen om bijzondere verklaringen en die moeten er zijn. Bij het vermoeden van fraude is dat reden tot een gesprek. En één keer een tweede kans. Punt.

Niet zo revolutionair

Ik zei al dat ik de conclusie van het boek dat ‘de meeste mensen deugen’ niet zo revolutionair vind. Wat ik wel boeiend vond, was dat de schrijver overstelpend bewijs daarvoor aandraagt uit de psychologie, de antropologie, de geschiedenis die die conclusie onderbouwen.

Eén voorbeeld zal ik noemen: één van de bekendste experimenten uit de psychologie, het Stanford Prison Experiment, begin jaren '70. Dat ging zo: gewone studenten worden random ingedeeld in bewakers en gevangenen en ze kijken wat er gebeurt. Binnen zes dagen werd het experiment stopgezet omdat de ‘bewakers’ steeds sadistischer spelletjes doen met hun ‘gevangenen’ en sommigen van hen dreigen door te slaan. De boodschap: er schuilt een nazi, een dictator, in ons allemaal en de omstandigheden bepalen of die eruit komt. Een heel deprimerende boodschap. Wat blijkt nu, na bestudering van de archieven, herhaling van het experiment: de onderzoeker heeft de bewakers instructie gegeven om de gevangenen eerst te ontmenselijken (een nummer te geven) en steeds verder onder druk te zetten. Herhaal je het experiment en geef je geen instructie, en die experimenten zijn er ook, dan maken ze er binnen de kortste keren een ‘gezellige boel’ van en wordt er met de ‘gevangenen’ en de ‘bewakers’ gekaart en gevoetbald.

Met dit soort uitkomsten heb je niet alleen je gevoel, maar ook een rechtvaardiging om de wereld te gaan zien vanuit een hoopvol mensbeeld, in plaats van een cynisch. Heerlijk toch? In de echte wereld is de gevangenis met het laagste recidive van de wereld een eiland waar gevangenen en bewakers in gewone kleren door elkaar heen lopen. Elke gevangene heeft een eigen huisje met badkamer. Ze zagen daar o.a. bomen met kettingzagen, ja ook diegene die was veroordeeld voor een moord met, jawel, een kettingzaag. Ze kunnen cursussen volgen om na hun vrijlating aan de slag te gaan. En de ex-gevangenen hebben zo'n goede naam dat ze door bedrijven graag worden aangenomen. De naam: Bastoy, in Noorwegen. Googlen, of lees dit boek.

Dichterlijke vrijheid

Ik wil even terug naar de teksten uit Genesis die we lazen. God die de aarde in zeven dagen schiep. Dat is een dichterlijke vrijheid om het ontstaan van ons en de wereld om ons heen te verklaren, vanuit een diep gevoelde oorsprong die hij God noemt. Daarom lazen we ook die exegetische van Nico ter Linden erbij. Er staat na elke dag “Hij zag dat het goed was. Het werd avond en morgen, dat was de eerste dag”. Met dat ritme wordt de aarde geschapen. En daar begint ook het avontuur van de mens die met vallen en opstaan door het leven gaat. En het vallen maakt veel indruk. De moord van Kaïn, het aanbidden van de mammon.

Slechte dingen maken veel indruk. Dat is te verklaren uit onze oorsprong, want een jager-verzamelaar, de dominante levensvorm van mensen in de afgelopen 100.000 jaar (de landbouw is nog maar 10.000 jaar uitgevonden), was het wel handig dat je vrees ontwikkelde tegen gevaren waar je dood aan kon gaan. Nu is dat niet meer zo, dus we moeten stoppen elkaar bang te maken met triviale dingen. Gaat het slecht in Afrika? Ja, alleen wel onvergelijkbaar veel beter dan 40 jaar geleden. In alles hè: in voedsel, medische zorg,

onderwijs, levensstandaard, levensverwachting.... Hoe komt het dat we dat niet lezen in de krant? Het slechte maakt meer indruk. Alleen: het goede is met meer!
Misdaad in Nederland neemt al jaren af, maar het sentiment is niet dat we ons veel veiliger zijn gaan voelen.

Het goede is met meer

Het slechte maakt meer indruk, maar het goede is met meer. Naast die ene zeurpiet in de bus zitten tientallen mensen die er het beste van maken als we toch een tijd met elkaar moeten doorbrengen.

En: dat zongen we net ook, niet toevallig na Genesis. “Het meeste van een mensenleven wordt het minste opgeschreven. Hoe zij trouw zijn aan elkaar. Lijden, sterven, liefde leren: zouden wij dat ook proberen: werd het waar?”

Als we vanuit dat vertrouwen in de wereld gaan staan, dan kunnen we dit:

- Niet bang zijn om afgewezen te worden, maar erop vertrouwen dat je iets bijzonders te geven hebt
- Niet bang te zijn dat je alleen staat, maar erop vertrouwen dat je gewaardeerd wordt en dat je stem waard is gehoord te worden
- Niet bang te zijn dat we iets van onszelf verliezen, maar elkaar uitnodigen om te bouwen aan iets van ons samen

In die wereld wil ik wonen. Ga je met me mee? Dan doen we het samen.

En wordt het waar!

Stilte gevolgd door muziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik nooit alleen loop
op de weg die mij voert naar later.
Ik besef dat al mijn lotgenoten Godgenoten zijn.
Ik beloof daarom niet alleen van mijzelf uit te gaan,
maar ook proberen zal door andere ogen
Gods horizon te zien, daar waar de hemel
de aarde raakt en alles één wordt.
Ik erken dat dood en onrecht, strijd en onmacht,
verdriet en pijn ook mijn verantwoordelijkheid zijn.
Ik geloof dat God het lijden niet wil,
maar vrijheid wenst, geluk en vrede.
Ik geloof dat Hij daarom de volledige Mens heeft gezonden
die groter is en sterker is dan wij.
Die ons liefhad en leed,
die stierf en opstond uit de dood, om te bewijzen
dat God met ons altijd zal doorgaan.
Omdat Zij het werk dat ooit begonnen is niet loslaat.
Amen.

Lied

Naamloos schooiert liefde langs de wegen,
die beweegt de zon en alle sterren.
Naamloos schooiert liefde langs de wegen,
ziet de mensenkind'ren al van verre,
zoekt hen op in hun bezeten dromen,
wekt hun rede weer, hervindt hun namen,
temt de stormen van hun vergezichten,
sluit de deur toe achter hun verleden.

Naamloos schooiert liefde langs de wegen,
die ons geeft nieuw licht in onze ogen,
ons doet hopen dat nog nooit geziene:
nieuwe aarde op de vloed heroverd.
Die in diepe zinverloren nachten
schenkt een uur van waarheid en genade:
hakt bronaders in de rotswand open,
plant een eiken woud op woeste hoogten.
Levend woord dat nooit ons zal ontbreken,
aller mensen naam en zielsbeminde,

Naamloos schooiert liefde langs de wegen
die beweegt de zon en alle sterren.

Naamloos schooiert liefde langs de wegen
maar vindt in mensen rust en duur.
Naakt en veilig - wij die nog leeg zijn
en ongenadig, halve waarheid,
kiltte, schemer, kreupelvuur:
Liefde, neem ons dit uur,
dat wij ontvangen, weten.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed - Verenigd rond deze tafel

V: Eeuwige, Onnoembare,
wij zijn verenigd rond deze tafel,
jonge mensen en oude mensen,
met een hart vol vreugde en geluk,
een hoofd in de wolken,
maar soms ook vol zorgen en twijfel.
Daarom gaan wij tot U, krachtige en tedere
en vieren de maaltijd niet uit gewoonte,
maar uit behoefte.

A: U bent als een Vader,
Vervuld van wijsheid en liefde.
U bent als een gids en ons baken,
volhardend, troostend,

geduldig, beschermend en bemoedigend.
Help ons om met hart en ziel
te waken over de kostbaarheden
en al het goede in de wereld,
opdat wij het ongeschonden kunnen doorgeven.

A: U bent als een Moeder,
vervuld van tederheid en moed,
want U houdt ons in Uw sterke armen,
zoals een moeder haar kind.
Zo kennen wij ònze opdracht:
elke dag te groeien in liefde
tot mensen die U kunt liefhebben.
Mensen die het goede zoeken.
Die hart en ziel hebben voor elkaar.

V: Wij danken U,
omdat U ons een sterke gids hebt gegeven
op de weg die leidt naar volkomen voltooiing,
waar we samen zijn met U
en met allen die ons zijn voorgegaan.

A: Wij danken U, Onnoembare,
voor die ene mens, Jezus,
die alle dagen voorop liep,
zichzelf durfde te geven.
Hij was onze gids-ten-leven,
een schouder om tegen te leunen,
brood voor onderweg.

V: Dat heeft Hij ons voorgedaan,
op die laatste avond voor Zijn lijden,
toen Hij met Zijn leerlingen aan tafel ging.
Hij nam het brood en pakte de beker wijn.
Deze tekenen deelde Hij rond,
terwijl Hij zei: "Neem er allemaal van,
want zo heb Ik mijn leven ten dienste van allen gesteld.
Doe dit in Mijn naam en Ik blijf bij je."

A: Eeuwige, Onnoembare,
verenigd rond deze tafel,
brengen wij ons deze symbolen in herinnering.
Hierin herkennen wij de kracht van uw liefde,
de kracht van uw zachtheid en wijsheid.

V: Zegen ons, dat wij handen en voeten geven
aan uw aanwezigheid in deze wereld.
Dat wij elkaar niet met lege handen laten staan,
dat wij op weg naar U toe vrienden worden.
Van dag tot dag komen wij vol vertrouwen tot U.

Nodiging

We delen dit uur met elkaar. En we staan samen rond deze tafel. Of je hier nu gekomen bent uit gewoonte, uit behoefte of uit nieuwsgierigheid, dat maakt geen verschil. We delen hier brood en wijn, als symbool van het delen van ons leven. Iedereen is uitgenodigd, Wie je ook bent, waar je ook vandaan komt, waar je ook in gelooft, je bent uitgenodigd om te delen in brood en wijn. Want je doet ertoe, ik zie je. De Eeuwige ziet je. Komt dan, want alles is gereed.

Breken en delen van brood en wijn

Voorbede

Onze diepste angst (Marianne Williamson)

Onze diepste angst is niet dat we onvolmaakt zijn.

Onze diepste angst is dat we immens krachtig zijn.

Het is ons licht, niet ons duister dat ons het meest beangstigt.

We vragen onszelf af: wie ben ik, om briljant, slim, talentvol en prachtig te zijn?

Maar waarom niet?!

Je bent een kind van God.

Je dient de wereld niet met valse bescheidenheid.

Er is niets verhevens in om jezelf klein te maken, zodat andere mensen zich niet onzeker zullen voelen.

We zijn allemaal bedoeld om te stralen, zoals kinderen dat doen.

We zijn geboren om de glorie van de Eeuwige, die in ons is, tot uitdrukking te brengen.

Dit is niet louter weggelegd voor enkelingen, maar voor ons allemaal

Als we ons eigen licht laten schijnen,

geven we onbewust anderen de vrijheid dit ook te doen.

Wanneer we bevrijd zijn van onze eigen angst, dan zal onze aanwezigheid anderen automatisch bevrijden.

Het rijk der hemelen

Onze Vader die in de hemel zijt,
geef mij een plek op aarde waarvan de naam mij heilig is,
een koninkrijk dat mijn huis is,
een plek die mijn spelend kind ruimte wil geven
waar dan ook.

Geef mij een plek waar het koren groeit voor mijn brood,
waar de wind in de bomen en het vuur in huis
vergeving van alle schuld is,
zoals ook ik vergiffenis ben voor dat stukje aarde
dat zonder mij braak zou liggen,
een plek die mij niet in verzoeking leidt,
die mij verlost van angst.

Lied

Huub Oosterhuis / Bernard Huijbers

1. Koor 2. Allen

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn-
wij zaaiden bronnen uit in de woestijn,
wij oogstten zeeën zonder te vervaren. (2x)

Allen: Wij, tussen moed en wanhoop. Waarom weten
wij wel wat leven is, maar leven niet?
Soms gaan wij op de vleugels van een lied
en durven onze zwaartekracht vergeten.

Koor: Verlangen, pijn van onbekende duur:
turen de verte in, niet kunnen laten
een stad te zien, een tuin, doorschijnend water -
dan valt de nacht over het middaguur.

Maar voorgevoel van liefde duurt het langst,
heugenis aan het woord in den beginne,
licht, ongebroken valt het bij ons binnen.
Even zijn wij ontkomen aan de angst.

Allen: Als vrijheid was wat vrijheid lijkt, wij waren
de mensen niet die wij nog angstig zijn-
wij zouden niet meer vluchten voor de pijn,
en voor de grootste liefde niet vervaren. (2x)

Actie en informatie

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Uit staat en stand en wijsheid losgewoeld,
omgewaaid, ontwortelde plataan.
Toen heeft hij licht onder zijn schors gevoeld,
een vlaag van knoppen die op springen staan.

Uit jij en jou en woorden weggevluht.
Ergens heengejaagd. Boomgrens voorbij.
Op adem komen in de dunne lucht,
je eigen harts slag horen. Vogelvrij.

Uit eigen aard en huid naar iemand toe,
onontkoombaar. En niet wonen meer,
tot ik Hem, Hij mij vinden zal. En hoe -
een zee van dromen gaat in mij tekeer.

Zegen

De Eeuwige zij voor je, om je de juiste weg te wijzen.
De Eeuwige zij achter je, om je in de armen te sluiten
en om je te beschermen tegen gevaar.
De Eeuwige zij onder je om je op te vangen wanneer je dreigt te vallen.

De Eeuwige zij in je om je te troosten als je verdriet hebt.
De Eeuwige zij rondom je als een beschermende muur,
wanneer anderen over je heen vallen.
De Eeuwige zij boven je om je te zegenen.
Zo zegene God jou vandaag, morgen, alle dagen van je leven

